

Elektrituruseaduse ja riigihangete seaduse muutmise seaduse eelnõu

§ 1. Elektrituruseaduse muutmine

Elektrituruseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 punkt 1⁴ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1⁴) aktiivne võrguteenuse kasutaja – tarbija või tarbijate rühm, kes tarbib, salvestab, jagab või müüb omatoodetud elektrienergiat, osutab paindlikkusteenust või osaleb omatoodetud elektrienergiaga hoone energiatõhususe parendamises, tingimusel, et selline tegevus ei ole tema peamine äri- või kutsetegevus;“;

2) paragrahvi 44 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Avatud tarnija tagab asjakohase riskimaandusstrateegia abil elektrienergia hulgimüügihindade muutumisega kaasnevate riskide maandamise, säilitades samal ajal lühiajalistel turgudel likviidsuse ja reageerides turu hindadele, et vähendada tarnehäirete ohtu.“;

3) paragrahvi 58³ lõikes 4 asendatakse sõna „siseselt“ tekstiosaga „piires, tingimusel, et jagatud taastuenergia tootmine ja tarbimine toimuvad sama liitumispunktiga seotud tarbija elektripaigaldise piires“;

4) paragrahvi 58³ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud liitumispunkti piires elektrienergiat jagades saldeeritakse kauplemisperioodil mõõtepunkte läbinud tootmis- ja tarbimissuunaline elektrienergia oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate omavahelise kokkuleppe järgi.“;

5) paragrahvi 65 täiendatakse lõigetega 1³ ja 1⁴ järgmises sõnastuses:

„(1³) Võrguettevõtja peab võimaldama paindlikku võrguga ühendamist tähtajalise lepinguga, mille alusel piiratakse ja kontrollitakse elektrienergia võrku andmist ja sealt selle võtmist, piirkondades, kus võrgu võimsus uute ühenduste jaoks on piiratud (edaspidi *paindlik liitumine*).“;

(1⁴) Võrguettevõtja ei tohi käesoleva paragrahvi lõikes 1³ nimetatud piirkonnas võrgutugevdustöid edasi lükata ning paindlik liitumine tuleb muuta püsikindlaks peale võrgutugevdustööde lõpetamist.“;

6) paragrahvi 65 lõike 3 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „edastamisvõimsus“ tekstiosaga „ja paindliku liitumise kokkulepet ei saavutatud“;

7) seadust täiendatakse §-ga 65¹ järgmises sõnastuses:

„§ 65¹. Nõuded elektrivõrkudele ja võrguteenusele riigi julgeoleku tagamiseks

(1) Võrguteenuse osutamiseks elektrivõrgus kasutatav riist- või tarkvara ei tohi ohustada riigi julgeolekut.

(2) Võrguteenuse osutamiseks elektrivõrgus kasutatav riist- või tarkvara saab ohustada riigi julgeolekut elektroonilise side seaduse § 87³ lõikes 2 nimetatud asjaolude tõttu.

(3) Suure riskiga riist- või tarkvara hinnates arvestatakse muu hulgas elektroonilise side seaduse § 87³ lõikes 3 loetletud teavet.

(4) Tegevusloaga võrguettevõtja lähtub riist- või tarkvara hankides käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudest.“;

8) paragrahvi 67 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Võrguettevõtja teavitab võrguteenuse kasutajat kauplemisperioodi netomõõtmise ja liitumispunkti piires elektrienergia jagamise tulemustest ning nende alusel osutatud võrguteenuste eest maksmisele kuuluva tasu arvestusest kooskõlas õigusakti ja asjakohase lepinguga. Samuti teavitab võrguettevõtja elektrienergia müüjat kauplemisperioodi netomõõtmise ja liitumispunkti piires elektrienergia jagamise tulemustest nende võrguettevõtja võrguga ühendatud võrguteenuste kasutajate puhul, kellele see müüja elektrienergiat müüb.“;

9) paragrahvi 70 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Võrguettevõtja annab turuosalistele võrdsetel alustel teavet, mida on vaja tõhusaks juurdepääsuks võrgule ja võrgu kasutamiseks, sealhulgas teavet paindliku liitumise võimaluse kohta.“;

10) paragrahvi 71 täiendatakse lõikega 9¹ järgmises sõnastuses:

„(9¹) Konkurentsiameti kasutatav võrgutasude meetodika peab looma võrguettevõtjale stiimulid võtta kasutusele paindlikkusteenused, et arendada uuenduslikke lahendusi võrgu optimeerimiseks ja paindlikkusteenuste hankimiseks.“;

11) paragrahvi 76¹ lõigetes 2, 2¹ ja 2² ning § 76² lõigetes 1 ja 2 asendatakse sõna „riigihange“ sõnaga „konkurss“ vastavas käändes;

12) paragrahvi 76¹ täiendatakse lõigetega 2⁴ ja 2⁵ järgmises sõnastuses:

„(2⁴) Üldteenuse osutamise konkursi korras algatamisest teavitab võrguettevõtja oma veebilehel.

(2⁵) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud konkursi korraldamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister elektrituru toimimise võrgueeskirjas.“;

13) paragrahvi 90 täiendatakse lõigetega 14 ja 15 järgmises sõnastuses:

„(14) Võrguettevõtja ei või katkestada tarbija võrguühendust, kui tarbija on võrguettevõtja suhtes algatanud vaidluse kohtuvälise lahendamise menetluse. Võrguettevõtja võib võrguühenduse katkestada käesolevas paragrahvis sätestatud korras, kui tarbija kaebus jäetakse menetlusse võtmata või rahuldamata või kui kaebuse menetlust ei ole 60 päeva jooksul alates kaebuse esitamisest lõpetatud.

(15) Kui võrguettevõtja on loovutanud võrguteenuse tasu võlgnevuse müüjale, võib müüja esitada võrguettevõtjale taotluse katkestada võrguühendus käesolevas paragrahvis sätestatud korras. Võrguettevõtjal on põhjendatud juhul õigus jätta nimetatud taotlus rahuldamata või lükata võrguühenduse katkestamine edasi.“;

14) paragrahvi 92 täiendatakse lõikega 4² järgmises sõnastuses:

„(4²) Müüja ei või elektrilepingut üles öelda, kui tarbija on müüja suhtes algatanud vaidluse kohtuvälise lahendamise menetluse, kuni see menetlus on lõpetatud.“;

15) paragrahvi 93 lõiget 6 täiendatakse punktiga 8¹ järgmises sõnastuses:

„8¹) kontrollib, kas käesoleva seaduse § 44 lõikes 1¹ nimetatud riskimaandusstrateegia on kasutusele võetud;“;

16) paragrahvi 93 lõike 6 punkt 22¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„22¹) jälgib, et omatoodetud elektrienergia tarbimisele, hajutatud energiatootmisele ja selle võrguga ühendamisele, energiaajagamisele, taastuenergia- ja energiakogukondade arendamisele ei seataks turuosaliste poolt takistusi ega piiranguid;“;

17) paragrahvi 111³ täiendatakse lõikega 21 järgmises sõnastuses:

„(21) Süsteemihaldur loob andmevahetusplatvormile liidese, mis võimaldab käesoleva seaduse § 58³ lõikes 4 nimetatud liitumispunkti piires elektrienergia jagamises osaleda ning oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate omavahelise kokkuleppe järgi mõõtepunktide vahelist saldot arvutada.“;

18) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1711, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944 seoses liidu elektrituru korralduse parandamisega (ELT L, 2024/1711, 26.6.2024).“.

§ 2. Riigihangete seaduse muutmise

Riigihangete seaduse § 154 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Tegevuse otsene kokkupuude konkurentsiga määratakse kindlaks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL artikli 35 sätetele Rahandusministeeriumi või vastava hankija taotluse alusel.“.

§ 3. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 1 punktid 3, 4, 8 ja 17 jõustuvad 2026. aasta 1. augustil.

Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus.

Tallinn 2025.